

Başyazı

Çok elim bir kaybımızın anısına

Arkadaşımız Maden Y. Mühendisi Sabahattin Çakır, Hekimhan'da özel sektörde işlenen bir demir ocağında çalışmaktayken, 11 Ekim 1974 tarihinde bir gurup işçi tarafından dövülmüş ve tedavi görmekte olduğu Hacettepe Hastanesi'nde bütün çabalara karşın kurtarılamayarak, 15 Ekim 1974 günü hayatını kaybetmişti. Bu başyazının kaleme alındığı gün itibariyle olayın üzerinden tam 14 yıl geçtiği, bu süre içinde üye sayımızın 2 binlerden 5 binlere tırmandığı , 2 binlerin içinde ayrı uzmanlık çatıları altında örgütlenen Petrol, Jeoloji, Metalürji ve Jeofizik mühendislerinin de bulunduğu ve dolayısıyla şu andaki üyelerimizin %85 inin olaydan habersiz olduğu göz önüne alındığında; söyleyeceklerimize geçmeden önce olup bitenleri özetle aktarmayı, konunun önemini vurgulayacak bir giriş oluşturması açısından, yararlı görüyoruz.

Hunharca katledilen meslekdaşımız S. Çakır'ın cenaze töreninin hemen ardından, Odamız, olayın gerçek yüzünü ortaya çıkarmak amacıyla? yprinde araştırmaya başlamıştı. Öncelikle Hekimhan'daki işletme yetkilileri ve görgü tanıkları ile ortak bir toplantı düzenlenmiş ve olay, bir basın bildirisi yayımlanarak, gazeteler ve TRT aracılığıyla kamuoyuna duyurulmuştu. Odamız'ın araştırması suçunda; apaçık bir linç görünümündek olayın , adliye ve emniyet makamlarının göstermek istediği gibi, bir "adi zabita vakası" olmadığı ve aşağıdaki belirlemeler doğrultusunda gelişen hain bir düzen olduğu ortaya çıkmıştı.

İşletmeci şirketin istihdam politikası, anahatlarıyla, patronun "... ben bu Hekimhanlıları senelerce bir paket tütün parasına çalıştırırım." sloganıyla ifade ettiği temel direktifi doğrultusunda yürütülmekteydi..." böyle bir istihdam politikası uygulayan şirket, haliyle, yörenin hakim çevreleriyle sıcak sarı ilişkiler kurmak zorundaydı... Bu zorunluluk doğrultusunda işçilerin işine son verilmesi ve ücretlerinin keyfi olarak ödemesi, ancak anılan sıcak sarı ilişkilerin sürdürülmesi sayesinde gerçekleşebilecekti... Hekimhan'da çalışan işçiler (daha doğrusu ücretli köylüler) emeğinin karşılığını isteyemelerinin nedenlerini şöyle açıklamaktaydılar: " ... Bizi bir daha işe almaz. Yabana gitmemize sebep olmasın... Zaten biz hak aramaya kalktık mı tokat yer döneriz. Fakir miyiz? Hakkımız yok. 38 yıl süren davalar durup dururken nereye şikayet edelim ki? ..." Herşeye karşın, Hekimhan'daki işçiler bu çemberi kırarak, Mayıs ayında ücretlerini alabilmek için direnişe geçmişlerdi. Direniş sonunda; Eylül ayında 190, Ekim ayında da 35 işçinin işine, ücret alacakları ödenmeksizin, son verilmişti... Bu süreç içinde, arkadaşımız S' Çakır, sarı ilişkilere gücünün elverdiği kadar karşı çıkmış, engel olmuş ve ücretlerin ödenmesi yönünde olumlu tavır takınmıştı. Bu olumlu tavrı nedeniyle de "mecburi izin"e gönderilmişti..." "Mecburi izin" esnasında şirketin başka bir işletmesine gönderilmesi doğrultusundaki ısrarlı istemlerine karşın, meslektaşımız S. Çakır, kendisinin de iki yıl öncesine kadar uzanan ücret alacaklarının boşa gitmesi endişesiyle, yine sosyal patlama noktasına yaklaşan Hekimhan'a - tabii yine "işveren vekili" olarak- dönmüştü....

Artık yukarıda sıralanan kronoloji zincirinin daha fazla uzatılmasının gerek olmadığı kanısındayız. Sonunda, yazımızın başında andığımız olay patlak vermiş ve Madea Y. Mühendisi arkadaşımız Sabahattin Çakır katledilmişti. Hakim çıkar çevreleri tarafından, olay, önce kamuoyundan saklanılmak istenmiş, sonra çarpıtılarak yansıtılmış ve geçmiş sürtüşmelerden soyutlanarak, basit bir < işçi-mühendis çatışması gibi gösterilmiş-

ti. Oysa ki, sarı-lümpen ilişkilerin ters bilinçlendirme ve ters ajitasyonları sonucunda, arkadaşımız boy hedefi haline getirilmiş; toplu halde işten çıkarmaların ve aylar boyu süren ücretsiz işçi çalıştırmaların faturası yine arkadaşımıza çıkartılmıştı.

1974 yılından bu yana ülkemizde çok şey değişti; ama değişmelerin büyük çoğunluğu da geriye yönelik bir yol izledi. Bu gerici gidişten en fazla etkilenenler ücretleri ile geçinenler oldu. Ekonomik ve demokratik haklar daha geriye itildi. Çalışan kitlelere Anayasa ile siyaset yasağı kondu. Çalışanlar içinde en ağır darbeyi yiyenler de işçiler oldu. Yıldan yıla azalan reel ücretleri, şimdilerde aydan aya azalmaya başladı. Demokratik hakları da iyiden iyiye budandı. 1974'de direnişe giden maden işçilerinin, bugün grev yapmaları bile yasa ile engellenmiş durumda. Korkunç bir ekonomik kriz altında bunılıyorlar. Yaşam kavgasında her geçen gün daha çok güçten düşüyorlar. Daha da kötüsü, siyasi faaliyetten itilmelerinin kaçınılmaz bir sonucu olarak, kurtuluşu ya tarikat tekkelerinin ya da birahanelerin kapılarına yönelmekte arıyorlar. Bu durumda ise, işçiler, yukarda anılan tersine bilinçlendirme ve ajitasyonlarla kıskırtılmaya daha da yatkın bir hale geldiler. Günümüzde de işçiler ile maden mühendisleri arasında onur kırıcı seviyeye kadar vardırılan küfürleşmelerin, itişme-kakışmaların, saldırların, vs. başladığını görüyor ve işitiyoruz.

Özetle diyebiliriz ki günümüzün ortamı, yeni bir Sabahattin Çakır olayının yaşanmasına (ya da daha değişik provakasyonlara), 1974 yılının ortamına göre çok daha uygundur. Peki, Sabahattin Çakır'larm bir daha katledilmemesi için ne yapmamız gerekir' Her şeyden önce, bütün olumlu tutum ve tavırlarına karşın, meslekdaşımız S. Çakır'ın yapmış olduğu bir tek - ama son derece hayati olan— hatayı yinelemememiz gerekir. Arkadaşımızın tek hatası, yine bütün olumlu eylemlerine karşın, yörenin hakim güçleri ile patronun çıkar ilişkilerini yeterince tahlil edememesi ve mücadelesini yalnız başına sürdürmesiydi. Öylesine yalnızdı ki S. Çakır, hem birlikte çalıştığı işçi kitlesinden kopuktu, hem de kendi meslek örgütü olan Odamız'dan kopuktu. Arkadaşımız bu yalnızlık içinde harcandı, gitti.

Genelde, değer emek ürünü olduğunun bilincinde olan her insanın, üretim süreci içinde işçilere yabancılaşmaması tersine onlarla bütünleşmesi gerekmektedir. Özelde de bir teknik eleman, üretilen değere kendisinin de kafa emeği ile katıldığı ve bu gerçek karşısında, birlikte çalıştığı işçilerle ters düşmemeli gerektiğinin bilincinde olmalıdır. Bu doğru ve dürüst tavır patron çevreleri tarafından hoş karşılanmayacağı gibi, cadı kazanlarını da kaynatmaya başlayacaktır. Kimi zaman ılımlanan, kimi zaman da şiddetlenen bu işlerlik ülkemizde sürekli varlığını hissettirmektedir. Önemi büyük olan bir diğer konu aslında, anılan işlerliğin yalnız bizim sektörümüz için geçerli olmadığı ve maden mühendislerinin dışındaki diğer bütün teknik elemanların da bu açmazdan nasıl çıkılacağı üzerinde kafa yormalarının zorunlu olmasıdır. Bu önem nedeniyle; başyazımızın konusunun, üst örgütümüz TMMOB kanalıyla ele alınarak, işlenmesinin ve tabana duyurulmasının ivediliğine ayrıca, değinmenin yararlı olacağı kanısındayız.

Toplumumuzu oluşturan sınıf ve zümrelerin hangisinin içinde bulunduğumuz, kararlı olarak belirlenmeli ve bu belirlemenin ışığı altında hangi sınıf ve zümrelerle, nasıl bütünleşilmesi gerektiği konusunda sağlıklı durum değerlendirmeleri yapılmalıdır. Yer-altında, yerüstünde, dağda, bayırda, kırdı, kışta, kavurucu güneşin altında üretilen değerlere beyin ve beden gücü ile katılan maden mühendisleri "işveren vekili" değildirlir. Sabahattin Çakır arkadaşımızı rahmetle anarkenjarazide, ocakta, büroda ve her türlü çalışma alanındaki işlerimizi yaparken meslek onurumuzdan ödün vermeksizin, çalışanların safında yer almamız gerektiğini bir defa daha vurguluyoruz.

Saygılarımızla.

YÖNETİM KURULU